

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/38/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6213209513
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zita Nagypálová
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2017:6213209513.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zity Nagypálovej a sudcov Mgr. Dušana Ďuriana a JUDr. Renáty Deákovej ako členov senátu, v právnej veci žalobkyne Z. D., nar. XX. XX. XXXX, bytom M. XXX/XX, XXX XX M. K., zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Matalom, so sídlom M. Rázusa 19, 984 01 Lučenec, proti žalovanému Rapid life životná poisťovňa, a. s., so sídlom Garbiarska 2, 040 01 Košice, IČO: 31 690 904, v konaní o zrušení rozhodcovského rozsudku o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č. k. 3C/243/2013-180 z 30. septembra 2015, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.
- II. Žalobkyňa má voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Včas podanej žalobe o zrušení rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c), g) a j) zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní v znení účinnom do 31. 12. 2014 súd prvej inštancie vyhovel s odôvodnením, že rozhodcovská doložka, od ktorej si rozhodcovský súd Arbitrážny súd Košice odvodil právomoc rozhodnúť spor medzi žalobkyňou a žalovaným bola neprijateľnou zmluvnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že spôsobovala značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán. Rozhodcovská doložka nebola individuálne ani platne dojednaná. Bola súčasťou všeobecných poistných podmienok, kde sa „stratila“ v pomerne rozsiahlom texte všeobecných poistných podmienok. Dôsledky dojednanej rozhodcovskej doložky nemuseli byť žalobkyni vôbec jasné. O tom, že význam rozhodcovskej doložky bol žalobkyni vysvetlený nesvedčí ani Záznam o požiadavkách a potrebách klienta z 27. 10. 2008 spísaný v rovnaký deň, ako bola uzavretá poistná zmluva č. 4483900005. Súd prvej inštancie posúdil vec podľa § 40 písm. c), g), j) a § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014 a zároveň aj podľa ustanovení § 45 ods. 1 písm. e), i) zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní majúc za to, že ak konanie o zrušení rozhodcovského rozsudku začaté za účinnosti zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014 neskončilo do nadobudnutia účinnosti zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní (ďalej aj len „zákon č. 335/2014 Z. z.“), je potrebné v súlade s § 73 ods. 1, 3 zákona č. 335/2014 Z. z. dokončiť konanie podľa zákona č. 335/2014 Z. z.. Iba uzavretie rozhodcovskej zmluvy a včasnosť žaloby o zrušení rozhodcovského rozsudku sa posudzujú podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014. Námietku žalovaného, že ustanovenie § 243d zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) bráni rozhodnutiu vo veci, nepovažoval za dôvodnú. Ustanovenie § 243d Exekučného poriadku nemá podľa názoru súdu prvej inštancie vplyv na pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného. Na základe tohto ustanovenia iba nie je možné v exekučnom konaní vykonať rozhodcovský rozsudok vydaný v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spíňajúci podmienky spotrebiteľského

rozhodcovského konania. V napadnutom rozsudku rozhodol súd prvej inštancie len o 100 % nároku žalobkyne na náhradu trov konania voči žalovanému. Rozhodnutie o výške trov si vyhradil na čas po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný dňa 27. 07. 2015 za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj „O. s. p.“), v ktorom uplatnil odvolacie dôvody podľa § 205 ods. 2 písm. c), d) a f) O. s. p.. S rozhodnutím súdu prvej inštancie nesúhlasil s tvrdením, že v dôsledku nesprávneho a neúplného zistenia skutkového stavu súd prvej inštancie nesprávne vec právne posúdil. Právny záver súdu prvej inštancie, že rozhodcovská doložka k poisťnej zmluve č. 4483900005 z 27. 10. 2008 nebola platne dojednaná neobstojí; názor súdu prvej inštancie, že rozhodcovský súd porušil všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa a ustanovenie § 243d ods. 1 Exekučného poriadku nebráni vecnému rozhodnutiu sporu nie je správny.

2.1 Rozhodcovská doložka bola dojednaná v súlade s § 3 a § 4 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní. V rozhodcovskej doložke sa strany sporu dohodli, že ich vzájomné spory sa prejednávajú najprv a teda prednostne v rozhodcovskom konaní a v prípade, že by so skutkovými a právnym závermi rozhodcovského súdu nebola jedna zo strán spokojná, môže sa žalobou o zrušení rozhodcovského rozsudku domáhať preskúmania jeho zákonnosti v konaní na všeobecnom súde. Takáto rozhodcovská doložka je v súlade so zákonom v zmysle rozhodnutia SD EÚ C-342/2013 Katalin Sebestyén proti Zsolt Csaba Kővári a iní a názor žalovaného, že dojednaná rozhodcovská doložka nie je neprijateľná potvrdzuje aj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 394/2012 z 15. augusta 2012, v ktorom ústavný súd konštatoval, že právo na súdnu ochranu inštitútom rozhodcovského konania upreté nie je, ak sa strana môže v prípade, ak by súd žalobe o zrušenie rozhodcovského rozsudku nevyhovel, domáhať nápravy v opravnom konaní v rámci riadneho inštančného postupu, prípadne za splnenia zákonom ustanovených podmienok aj využitím mimoriadneho opravného prostriedku na všeobecnom súde. Z nesprávny považuje žalovaný názor súdu prvej inštancie, že dojednanie rozhodcovskej doložky vo všeobecných poisťných podmienkach možno charakterizovať ako nekalú obchodnú praktiku žalovaného z dôvodu, že rozhodcovské konanie je smerované k tomu, aby o nároku žalovaného bolo rozhodnuté pred vopred určeným rozhodcom, ktorého si vyberie sám. Podľa § 8 zákona č. 244/2002 Z. z. si mohli zmluvné strany v rozhodcovskej zmluve dohodnúť osobu rozhodcu alebo spôsob jeho dodatočného určenia. Súd prvej inštancie nesprávne interpretoval a aplikoval ustanovenie § 8 zákona č. 244/2002 Z. z..

2.2 Druhým dôvodom, pre ktorý súd prvej inštancie zrušil rozhodcovský rozsudok bol jeho záver, že pri rozhodovaní rozhodcovským súdom boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu spotrebiteľa. Súd prvej inštancie opomenul v rozhodnutí riadne v súlade s § 157 ods. 2 O. s. p. zdôvodniť, v čom boli v konaní pred rozhodcovským súdom porušené predpisy na ochranu práv spotrebiteľa. Rozhodnutie súdu je tak v celom rozsahu arbitrárne.

2.3 Súd prvej inštancie vzhľadom na ustanovenie § 243d ods. 1 Exekučného poriadku mal podľa názoru žalovaného žalobu zamietnuť. V zmysle § 154 ods. 1 O. s. p. bol pre rozhodnutie súdu prvej inštancie rozhodujúci stav v čase vyhlásenia jeho rozhodnutia. Súd prvej inštancie rozhodol spor v rozpore s touto procesnoprávnou normou tým, že § 243d ods. 1 Exekučného poriadku prelomil materiálnu právoplatnosť rozhodcovského rozsudku, rozhodcovský rozsudok neexistuje a strany sporu ním nie sú viazané. Týmto ustanovením podľa názoru žalovaného zanikla právoplatnosť rozhodcovského rozsudku, ktorý nie je vykonateľný z dôvodu, že nie je čo plniť. Súd rozhodol o merite veci bez objektívneho právneho záujmu účastníkov konania na jeho výsledku a jeho rozhodnutie je iba akési akademické.

2.4 Súd prvej inštancie vec nesprávne právne posúdil, keď na skutkový stav aplikoval nesprávnu normu zákon č. 335/2014 Z. z.. Zákon č. 335/2014 Z. z. možno aplikovať len na rozhodcovské konanie, ktoré začalo do 31. 12. 2014 a pokračovalo aj po účinnosti nového zákona o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, teda aj po 01. 01. 2015. Rozhodcovský rozsudok, ktorého zrušenia sa žalobkyňa domáha bol vydaný 19. 01. 2012 za účinnosti zákona č. 244/2002 Z. z. a výlučne tento zákon sa naň v plnom rozsahu vzťahuje. Súd prvej inštancie nesprávne interpretoval ustanovenie § 73 ods. 2 zákona č. 335/2014 Z. z.. Aplikáciou právnej normy účinnej od 01. 01. 2015 na skutkový stav pred jeho účinnosťou došlo flagrantne k pravej právnej retroaktivite, ktorá je v podmienkach slovenského právneho poriadku neprípustná a ktorá spôsobila právnu neistotu na strane žalovaného.

2.5 Nesprávny je názor súdu prvej inštancie, že pokiaľ by aj boli Osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 individuálnym dojednaním rozhodcovskej doložky, bola by rozhodcovská doložka dojednaná už v časti XV. Všeobecných poisťných podmienok. Poistné podmienky tvoria v zmysle § 788 ods. 3 Občianskeho zákonníka neoddeliteľnú súčasť poisťnej zmluvy, ktoré sa súčasťou poisťného vzťahu stávajú až vtedy, ak to konkretizuje poisťná zmluva. Poistná zmluva a ustanovenia v nej určujú, ktoré z

radu ustanovení obsiahnutých vo všeobecných poisťných podmienkach sa stanú jej súčasťou pre ten ktorý konkrétny prípad. Poistník až osobitným podpisom pripojeným pod osobitným písomným právnym úkonom označeným ako Osobitné zmluvné dojednania prejavil svoju vôľu, aby spor s poisťovňou bol prejednaný v rozhodcovskom konaní s odkazom na časť XV. Všeobecných poisťných podmienok. Časť XV. Všeobecných poisťných podmienok sa stala obsahom poisťného vzťahu ako individuálne dojednaná podmienka až podpisom osobitných zmluvných dojednaní. K rovnakému názoru dospel Krajský súd v Banskej Bystrici v rozhodnutiach sp. zn. 14CoE/198/2011 zo 06. 07. 2011 a sp. zn. 16CoE/212/2012 z 22. 08. 2012. Zo žalobkyňou bol spísaný záznam o potrebách a požiadavkách klienta, ktorý zaznamenáva a osvedčuje priebeh predzmluvného rokovania sprostredkovateľa poistenia s občanom (v tom čase ešte nie spotrebiteľom); občan na tomto zázname potvrdil, že bol riadne a zrozumiteľne vyčerpávajúcim spôsobom informovaný o všetkých aspektoch poistenia, ako aj možnosti mimosúdneho riešenia sporov. Súdu na preukázanie skutočností, že žalobkyňa nebola o rozhodcovskom konaní informovaná postačila účelová výpoveď žalobkyne, ktorá sleduje svoj úspech vo veci a krivou výpoveďou si nemôže privodiť trestné stíhanie. Súd prvej inštancie návrh právneho zástupcu žalobkyne vykonať výsluch sprostredkovateľa poistenia zamietol ako nadbytočný, hoci rozpor medzi tvrdením žalobkyne a listinným dôkazom ostal značný.

2.6 Neobstojí argumentácia konajúceho súdu, že dôvodom na zrušenie rozhodcovského rozsudku sú aj neprímerane krátke lehoty (5 dňová lehota na podanie odporu proti platobnému rozkazu), že prejednanie veci rozhodcom je podmienené zaplatením pomerne vysokého poplatku a že neprímeranosť arbitrážneho procesu preukazujú aj vysoké trovy konania, ktoré prevyšujú pohľadávku. Odpor proti zmenkovému a šekovému platobnému rozkazu v zmysle § 175 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku sa podáva do troch dní od doručenia platobného rozkazu. Úkony a konanie pred Arbitrážnym súdom Košice podliehajú poplatkovej povinnosti uvedenej v prílohách Rokovacieho poriadku Arbitrážneho súdu Košice. Trovy arbitrážneho konania sú primerané.

2.7 Súd prvej inštancie zaťažil svoje konanie procesnými vadami. Konanie viedol v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom. Podľa zápisnice o pojednávaní zo dňa 22. 09. 2015 dokazovanie vôbec nevykonal, avšak v rozsudku z 30. septembra 2015 uvádza, že vykonal dokazovanie výsluchom žalobcu a tam vymenovanými listinnými dôkazmi. Spôsob vykonania dôkazu listinou upravovalo ustanovenie § 129 ods. 1 O. s. p.. Zápisnica o pojednávaní by mala verne zobrazovať to, čo sa dialo na súdnom konaní a ak sa čítali jednotlivé listiny, zápisnica by mala presne obsahovať, ktoré listiny sa čítali s uvedením jednotlivých článkov. Ak zápisnica tieto údaje neobsahuje, je možné mať pochybnosti, ktoré listinné dôkazy súd vykoná a či ich vôbec vykoná. Stranám sporu z obsahu zápisnice o pojednávaní nemohlo byť známe, ktoré dôkazy súd vykoná, ktoré považuje za právne významné pre posúdenie sporu a ktoré nie, čím súd znemožnil stranám ďalej konať pred súdom a predkladať ďalšie návrhy dôkazov.

2.8 Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3. Vyjadrenie k odvolaniu podané nebolo.

4. Konanie vo veci začalo za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku. Dňa 01. 07. 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „C. s. p.“). Podľa § 470 ods. 1 C. s. p., ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

5. Krajský súd, ako súd odvolací, funkčne príslušný na prejednanie odvolania žalovaného podľa § 34 C. s. p. považuje skutkový stav zistený súdom prvej inštancie za správne a úplne zistený, z vykonaných dôkazov dospel súd prvej inštancie k správnym skutkovým zisteniam, z tohto dôvodu odvolací súd dokazovanie vykonané súdom prvej inštancie nepovažoval za potrebné doplniť ani zopakovať a vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C. s. p.. Za nedôvodnú považuje odvolací súd aj odvolaciu námietku nesprávneho právneho posúdenia veci, rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny, preto ho podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. potvrdil. Podľa § 387 ods. 1, 2 C. s. p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalovaného a konanie na súde prvej inštancie spolu s napadnutým rozsudkom a konštatuje okrem správnosti výroku, aj správnosť dôvodov

napadnutého rozhodnutia. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že rozhodcovská doložka medzi účastníkmi poisťnej zmluvy nebola platne dojednaná.

7. Z vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie je zistiteľné, že strany uzavreli dňa 27. 10. 2008 poisťnú zmluvu č. 4483900005 prostredníctvom sprostredkovateľa poistenia V. V., v ktorej žalobkyňa vyhlásila, že: „Návrh na uzatvorenie poisťnej zmluvy príjmom. Vyhlasujem, že bol oboznámený so Všeobecnými poisťnými podmienkami pre životné poistenie Prvej československej poisťovne Rapid, a. s., ktoré sú súčasťou tejto poisťnej zmluvy“ (Prvá československá poisťovňa Rapid, a. s. bolo obchodné meno žalovaného do 31. 12. 2008 - poznámka odvolacieho súdu). K poisťnej zmluve boli pripojené Všeobecné poisťné podmienky označené ako „Všeobecné poisťné podmienky (21-05-07)“, ktoré v bode XV. obsahujú rozhodcovskú doložku, v zmysle ktorej rozhodcovskému konaniu podliehajú všetky spory medzi poisťovňou a poisťníkom, poisteným, oprávnenou osobou alebo ich právnymi nástupcami, rozhodnutie rozhodcovského súdu v spore je rozhodnutím konečným a nemožno ho preskúmať iným rozhodcom alebo rozhodcovským súdom. Všeobecné poisťné podmienky sú podpísané žalobkyňou. Ako pokračujúci text predtlačenej Všeobecnej poisťnej podmienky sa uvádzajú osobitné zmluvné dojednania č. 01/2007 k poisťnej zmluve č. 4483900005, kde v bode 2 poisťník (poistený) a poisťovňa vyjadrili spoločne a každý zároveň svojím podpisom samostatne svoju vôľu v prípade vzniku akéhokoľvek sporu medzi zmluvnými stranami podrobiť sa namiesto súdneho konania z dôvodu účelnosti, praktickosti a rýchlosti rozhodcovskému konaniu v zmysle XV. tej časti týchto Všeobecnej poisťnej podmienky s vyhlásením, že toto ustanovenie chápu zmluvné strany ako rozhodcovskú doložku. Žalovaný sa v spore so žalobkyňou obrátil na Arbitrážny súd Košice, ktorý vydal rozsudok sp. zn. 3C/2777/2012 dňa 19. januára 2012 o povinnosti Z. D., nar. XX. XX. XXXX zaplatiť Rapid life životná poisťovňa, a. s. peňažnú sumu vo výške 107,54 € a trovy rozhodcovského konania vo výške 276,- € na tom skutkovom základe, že z poisťnej zmluvy č. 4483900005 zo dňa 27. 10. 2008 vznikla spoločnosti Rapid life životná poisťovňa, a. s. (žalobcovi v rozhodcovskom konaní) pohľadávka voči Z. D. (žalovanej v rozhodcovskom konaní) v prisúdenej výške. Rozhodcovský súd podľa odôvodnenia svojho rozhodnutia si odvodil právomoc rozhodnúť spor medzi účastníkmi poisťnej zmluvy z časti XV. Všeobecnej poisťnej podmienky. Podľa kópie spisu rozhodcovského súdu prevzala P.D. rozhodcovský rozsudok 25. 09. 2013. Žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c), g) a j) zákona č. 244/2002 Z. z. podala žalobkyňa na Okresný súd Veľký Krtíš 24. 10. 2013, v zákonnej 30 dňovej lehote podľa § 41 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014. Na návrh žalobkyne odložil súd prvej inštancie vykonateľnosť rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice z 19. 01. 2012 sp. zn. SR 3C/2777/2012 uznesením č. k. 3C/243/2013-124 z 4. augusta 2014, ktoré nadobudlo právoplatnosť 08. 07. 2015.

8. Podľa § 40 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014 účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku len ak: c) jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy, g) bola porušená zásada rovnosti účastníkov rozhodcovského konania, j) pri rozhodovaní boli porušené všeobecne záväzné právne predpisy na ochranu práv spotrebiteľa.

9. Súd prvej inštancie posúdil žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa ustanovení zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014 a súčasne aj podľa zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní, ktorý umožňuje zrušiť rozhodcovský rozsudok z rovnakých dôvodov ako ustanovenie § 40 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014 a to podľa § 45 ods. 1 písm. e) a i) zákona č. 335/2014 Z. z.. Odvolací súd súhlasí s názorom odvolateľa, že ustanovenia zákona č. 335/2014 Z. z. o spotrebiteľskom rozhodcovskom konaní sa na prejednávajúcu vec nevzťahujú a postačilo skúmať dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014. Nadbytočné porovnávanie dôvodov na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa zákona č. 244/2002 Z. z. a zákona č. 335/2014 Z. z. však nemá za následok nesprávne právne posúdenie veci, ako to namieta žalovaný v odvolaní. Dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. j) zákona č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014 boli žalobkyňou preukázané. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvej inštancie o neplatnosti spornej rozhodcovskej doložky ako neprijateľnej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve, pretože spôsobuje značnú nerovnováhu medzi právami a povinnosťami zmluvných strán v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľa. Rozhodcovská doložka bola súčasťou vopred pripravených všeobecnej poisťnej podmienky, nebola so žalobkyňou ako spotrebiteľom individuálne dojednaná, žalobkyňa nemala reálnu možnosť ovplyvniť jej obsah, resp. vylúčiť jej aplikáciu.

K záveru o neplatnosti rozhodcovskej doložky vo všeobecných obchodných (poistných) podmienkach dospela už súdna prax (porovnaj napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/245/2010 zo dňa 30. 11. 2011, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 258/2015 zo dňa 10. 06. 2015 alebo nález Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. ÚS/3512/2011 zo dňa 21. 11. 2013. Rovnakým spôsobom posúdil platnosť rozhodcovskej doložky vo všeobecných poistných podmienkach (21-05-07) už aj odvolací Krajský súd v Banskej Bystrici vo veciach sp. zn. 17Co/405/2014, 17Co/713/2015, 12Co/239/2015, 16Co/545/2014, aj Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 6ECdo/126/2013. V rozhodcovskej doložke bolo zakotvené oprávnenie žalovaného (formulované ako jeho „povinnosť“) vybrať rozhodcovský súd, ktorý bol oprávnený rozhodovať spory vyplývajúce z poistnej zmluvy, čím bolo žalobkyňi odňaté právo slobodnej voľby uplatnenia či bránenia práva pred všeobecným súdom alebo rozhodcovským súdom, ako aj právo slobodného výberu rozhodcovského súdu. Žalobkyňa na pojednávaní dňa 22. 09. 2015 popísala spôsob uzavretia poistnej zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľky V. V., ale prítomná poverená pracovníčka žalovaného výpoveď žalobkyne v tomto smere nespochybňovala. Prítomná poverená pracovníčka žalovaného žiaden dôkaz na vyvrátenie tvrdení žalobkyne o priebehu uzatvárania poistnej zmluvy nenavrhol, nemôže z tohto dôvodu vznášať v odvolaní námietku neúplne zisteného skutkového stavu z dôvodu nevykonania navrhnutého dôkazu.

10. Nie je pravdivé tvrdenie žalovaného v odvolaní, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 22. 09. 2015 nevykonan žiadne dokazovanie. V zápisnici o pojednávaní sú konkrétne označené listinné dôkazy, ktoré súd prečítal (oboznamuje sa = číta sa).

10.1 Súd prvej inštancie podľa názoru odvolacieho súdu správne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd súhlasí s názorom súdu prvej inštancie, že rozhodcovskou doložkou zakotvenou v článku XV. Všeobecných poistných podmienok došlo k narušeniu rovnováhy v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech žalobkyne z dôvodu, že žalobkyňa nemala možnosť prijať alebo neprijať návrh na riešenie sporov v rozhodcovskom konaní, že výber rozhodcu uskutočňoval len žalovaný a po podaní žaloby na rozhodcovský súd už v zmysle dojednanej doložky nemala žalobkyňa faktickú možnosť podať žalobu na všeobecný súd, musela sa podrobiť rozhodcovskému konaniu. Správne súd prvej inštancie konštatoval, že rozhodcovská doložka je neprijateľnou zmluvnou podmienkou v spotrebiteľskej zmluve, ktorá je podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná.

11. Pokiaľ ide o odvolacie námietky žalovaného vecného charakteru v prvom rade bol súd prvého stupňa oprávnený skúmať neprijateľnosť dojednaní o rozhodcovskej doložke vo všeobecných poistných podmienkach, pretože celkom zjavne nešlo o hlavný predmet plnenia poistnej zmluvy (§ 788 ods. 2 Občianskeho zákonníka), na čom nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že uzavretie rozhodcovskej doložky malo mať vplyv na výšku poistného a súčasne nebola predmetná rozhodcovská doložka ani individuálne dojednaná (§ 53 ods. 1 druhá veta Občianskeho zákonníka); individuálne dojednanie rozhodcovskej doložky podľa odvolacieho súdu nevyplýva ani z predloženého záznamu o požiadavkách a potrebách klienta zo dňa 27. 10. 2008, pretože ide len o formulárové tlačivo žalovaného, ktoré popri množstve iných informácií len informačne obsahuje zmienku, že „v prípade vzniku sporov vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia je možné na ich mimosúdne vyrovnanie využiť inštitút rozhodcovského konania v zmysle zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní a všeobecných poistných podmienok poisťovne platných od 01.01.2007 (XV. časť)“, z ktorej nevyplýva tvrdenie žalovaného o poučení žalobkyne o význame rozhodcovského konania a jeho dôsledkoch, pretože ide len o všeobecnú informáciu, ktorá sa navyše netýka právneho vzťahu žalobkyne a žalovaného založeného predmetnou poistnou zmluvou (týka sa len sporov „vyplývajúcich zo sprostredkovania poistenia“). Tvrdenie žalovaného, že právo (povinnosť) výberu rozhodcu bolo so žalobkyňou dohodnuté v jej prospech nevyplýva z vykonaného dokazovania, pretože toto dojednanie bolo súčasťou rozhodcovskej doložky, ktorej obsah nemohla žalobkyňa žiadnym spôsobom ovplyvniť a mohla ju len ako celok prijať (nemožno hovoriť o dohode o výbere rozhodcu podľa § 8 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní). Vzhľadom na to, že dojednanie spornej rozhodcovskej doložky nebolo prejavom slobodnej vôle žalobkyne, nemalo praktický zmysel skúmať, či v konkrétnom rozhodcovskom konaní skutočne došlo k porušeniu jej práv ako spotrebiteľa, resp. či v tomto rozhodcovskom konaní došlo k porušeniu rovnosti strán na úkor spotrebiteľa.

12. Žalovaný v odvolaní označil rozhodnutie súdu prvej inštancie za výsledok akéhosi akademického konania s poukazom na ustanovenie § 243d Exekučného poriadku, ktoré je prechodným ustanovením

k právnym úpravám účinným od 01. 01. 2015. Nesprávny je názor odvolateľa, že účinnosťou ustanovenia § 243d ods. 1 Exekučného poriadku (exekučné konanie na podklade rozhodcovského rozhodnutia vydaného v rozhodcovskom konaní, ktorého predmetom je spor spĺňajúci podmienky podľa osobitného predpisu vydaného pred 1. januárom 2015 možno začať len do troch mesiacov od účinnosti tohto zákona. Na základe návrhu na vykonanie exekúcie podaného po tejto lehote nemožno udeliť poverenie na vykonanie exekúcie; rozhodcovské rozhodnutie prestáva účastníkov rozhodcovského konania zaväzovať) zanikla právoplatnosť rozhodcovského rozsudku. Ustanovenie § 243d ods. 1 Exekučného poriadku nie je normou, ktorá zrušuje rozhodcovské rozsudky. Rozhodcovský rozsudok stále existuje a v čase rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v čase rozhodovania odvolacieho súdu neexistuje žiadna zákonná prekážka brániaca posúdeniu splnenia zákonných podmienok na vyhlásenie rozhodcovského rozsudku rozhodcovským súdom a jeho zrušenie všeobecným súdom. O žalobe na zrušenie rozhodcovského rozsudku podanej v zákonnej lehote zo zákonných dôvodov musel súd prvej inštancie rozhodnúť na základe dôvodov uvedených v zákone č. 244/2002 Z. z. v znení účinnom do 31. 12. 2014 a posúdiť ju podľa právnej úpravy účinnej v čase vyhlásenia rozhodcovského rozsudku. Žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku nebola určovacou žalobou podľa § 80 písm. c) O. s. p., pre prípustnosť ktorej by bolo potrebné skúmať existenciu naliehavého právneho záujmu na takomto rozhodnutí. Za nesprávny považuje odvolací súd aj názor žalovaného, že v dôsledku nadobudnutia účinnosti novely Exekučného poriadku, konkrétne § 243d Exekučného poriadku stratila žalobkyňa aktívnu vecnú legitímáciu na podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku. Konanie o zrušenie rozhodcovského rozsudku na súde prvej inštancie začalo ešte 23. 10. 2013. Ustanovenie § 243d ods. 1 Exekučného poriadku je účinné od 01. 01. 2015. I keď na základe rozhodcovského rozsudku Arbitrážneho súdu Košice sp. zn. 3C/2777/2012 z 19. januára 2012 už nie je možné začať v čase posudzovania veci odvolacím súdom exekúciu, je aj podľa názoru odvolacieho súdu potrebné zákonným spôsobom a zo zákonných dôvodov začaté konanie dokončiť, aby žalobkyňa mala istotu, že rozhodcovský rozsudok nestratil v dôsledku ustanovenia § 243d ods. 1 Exekučného poriadku iba materiálnu vykonateľnosť, ale nie je ani formálne vykonateľný z dôvodu, že bol vydaný orgánom bez právomoci. Podľa ustanovenia § 40 ods. 3 z. č. 244/2002 Z. z. v účinnom znení žaloba o zrušenie rozhodcovského rozsudku nemá vplyv na jeho právoplatnosť (zostáva právoplatný). Právne posúdenie správne zisteného skutkového stavu súdom prvej inštancie bolo podľa názoru odvolacieho súdu správne, dôvody na zrušenie rozhodcovského rozsudku podľa § 40 ods. 1 písm. c) a j) preukázané boli. Tieto dva dôvody (stačil by aj jeden) odôvodňovali rozhodnutie súdu prvej inštancie spôsobom uvedeným vo výroku jeho rozhodnutia.

13. Rozhodnutie prvoinštančného súdu o práve navrhovateľky na náhradu trov konania v rozsahu 100 % bolo v súlade s ustanovením § 142 ods. 1 O. s. p., podľa ktorého súd priznal právo na náhradu trov konania tomu účastníkovi, ktorý bol v konaní úspešný.

14. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 C. s. p. tak, že žalobkyni priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %, pretože v odvolacom konaní bola plne úspešná.

15. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).